

СОФИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“  
ФАКУЛТЕТ ПО КЛАСИЧЕСКИ И НОВИ ФИЛОЛОГИИ  
ЦЕНТЪР ЗА ИЗТОЧНИ ЕЗИЦИ И КУЛТУРИ



## АЗИЯ И СВЕТЪТ – ВЗАИМООТНОШЕНИЯ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ – 2016

Сборник доклади от юбилейната V Национална  
научна конференция с международно участие –  
15 декември 2016 година



София 2017

Текстове от  
юбилейната V Национална научна  
конференция с международно участие  
15 декември 2016 година

Сборник

АЗИЯ И СВЕТЪТ – ВЗАИМООТНОШЕНИЯ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ –  
2016  
Сборник

Публикации на доклади, изнесени на юбилейната V Национална научна конференция с международно участие, проведена на 15 декември, четвъртък, 2016 година

© Нако Стефанов – съставител  
© Издателство „Пропелер“ 2017 г.

ISBN : 978-954-392-446-2

Българска

Първо издание

Съставител: Нако Стефанов

Отговорен редактор: Ивелина Ватова, Крум Златков

Редактори: Мария Боеклиева, Кристина Синигерова

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателя, съставителя и авторите на отделните текстове.

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор Проф. дфн Александър Федотов, Проф. дфн д-р ист. Нако Стефанов <i>Пет години на Националната научна конференция с международно участие „Азия и светът – взаимоотношения и взаимодействия“</i> .....	13
--	----

Първа част ИКОНОМИКА

1. Проф. дфн д-р ист. Нако Стефанов, СУ „Св. Кл. Охридски“ <i>Социалистическа република Виетнам – моделът на социалистическа пазарна икономика</i> .....	16
2. Доц. д-р Евгений Кандиларов, СУ „Св. Климент Охридски“ <i>Япония и китайският геополитически проект „Един пояс, един път“</i> .....	24
3. Д-р Крум Златков, СУ „Св. Климент Охридски“ <i>Динамика на виетнамската икономика през първите две десетилетия на XXI век</i> .....	31
4. Проф. кин Бауиржан Шапкенов, Държавен университет, Павлодар, Аргин Кайдар, "УК СЭЗ ХимПарк Тараз", Мадина Кайдар, АО „КазТрансГаз“ <i>Енергийната безопасност на Казахстан и тенденциите в нефтения и газовия сектор</i> .....	38
5. Сиаяна Лесинска, СУ „Св. Климент Охридски“ <i>Китай и САЩ: Заражда ли се война в киберпространството?</i> .....	45
6. Гл. ас. д-р Боряна Митева, СУ „Св. Климент Охридски“ <i>Японската икономическа дипломация по отношение на Бразилия</i> .....	52
7. Д-р Ивайло Гатев, Нотингамски университет <i>Евразийският транспортен мост: преимущества, недостатъци, решения</i> .....	58
8. Проф. д-р Александър Алексиев, СУ „Св. Климент Охридски“ <i>Балканите и новият Път на коприната – между Европа и Евразия</i> .....	64

<b>9.Гл. ас. д-р Едуард Маринов, БАН</b> <i>Споразумение за свободна търговия между Европейския съюз и Виетнам – възможности и перспективи за България.....</i>	75
<b>10.Доц. д-р Гена Велковска Тракийски университет, Валери Велковски, МЗХ</b> <i>Лицензионен режим на внос на ориз в Република България - правни регламенти.....</i>	81
<b>11.Виктор Петров, СУ „Св. Климент Охридски“</b> <i>Транстихоокеанско партньорство. Възможни последици за Япония.....</i>	88
<b>12.Николина Кирилова, СУ „Св. Климент Охридски“</b> <i>Икономическото развитие на Корея по време на японския колониализъм (1910-1945). Литературен преглед.....</i>	95
<b>13.Проф. д-р ист. Нако Стефанов, СУ „Св. Кл. Охридски“</b> <i>Стопанското развитие на Корейския полуостров в епохата на „Трите царства“ (삼국시대) - Когурьо(高句麗), Пекче(百濟) и Шила(新羅) – основни параметри .....</i>	100

#### Втора част ПОЛИТИКА

<b>14.Ивелина Ватова, СУ „Св. Климент Охридски“</b> <i>Ханджоу'2016 – китайската агора.....</i>	107
<b>15.Доц. д-р Илиян Матеев, ВТУ „Св.св.Кирил и Методий“</b> <i>АСЕАН в началото на XXI век.....</i>	115
<b>16.Весела Данова, СУ „Св. Климент Охридски“</b> <i>Отношенията между Япония и АСЕАН: перспективи и предизвикателства.....</i>	123
<b>17.Павел Христов, СУ „Св. Климент Охридски“</b> <i>Конфликтът в Южнокитайско море след Трибунала в Хага.....</i>	130
<b>18.Ивайла Алексова, СУ „Св. Климент Охридски“</b> <i>Опазването на мира – приоритет в политиката на Япония (2009-2014).....</i>	136

<b>19.Ерхан Ахмедов, ПУ „Пансий Хилендарски“</b> <i>Какъв би бил светът, (ако) когато Китай го управлява?.....</i>	142
<b>20.Мартин Димитров, СУ „Св. Климент Охридски“</b> <i>Международно-правни аспекти на руско-японския териториален спор.....</i>	151
<b>21.Виктор Петров, СУ „Св. Климент Охридски“</b> <i>Отношенията на Филитините с Китай и САЩ. Преди и при управлението на Родриго Дутерте.....</i>	161
<b>22.Ивайла Алексова, СУ „Св. Климент Охридски“</b> <i>Японското участие в операциите по опазване на мира в Южен Судан.....</i>	168
<b>23.Ивелина Ватова, СУ „Св. Климент Охридски“</b> <i>Китай – Обединеното кралство: стратегически партньори в 21 век.....</i>	175

#### Трета част КУЛТУРА

<b>24.Проф. д-рн Александър Федотов, СУ „Св. Климент Охридски“</b> <i>Белият цвят като митологема в Корея и Централна Азия.....</i>	183
<b>25.Десислава Дамянова, СУ „Св. Климент Охридски“</b> <i>Източна Азия, видяна от Източна Европа. Митове, утопии, Просвещение.....</i>	192
<b>26.Титик Вахюнингсих, С. С., М. Хум, СУ „Св. Кл. Охридски“</b> <i>Да говориш с приятели у дома и по света. Комуникацията във Фейсбук между хората от Югоизточна Азия.....</i>	199
<b>27.Доц. д-р Йоана Спасова-Дикова, БАН</b> <i>Перформативност в някои балийски обичаи. Межкултурни аспекти.....</i>	208
<b>28.Лъчезара Николова, СУ „Св. Климент Охридски“</b> <i>Жената, избрала свободата чрез смъртта. Размисли върху баладите „Пауните летят на югоизток“ и „Стоян и Рада“.....</i>	214

## CONTENTS

### Preface

<b>Prof. Dr. Habil. Alexander Fedotoff,</b>	
<b>Prof. Dr. Habil. (Philosophy), Ph.D. (History) Nako Stefanov</b>	
<i>Five years of the National Scientific Conference with International Participation "Asia and the World – Relationships and Interactions"</i> .....	13

### Part One ECONOMICS

<b>1. Prof. Dr. Habil. (Philosophy), Ph.D. (History) Nako Stefanov</b>	
<i>Socialist Republic of Vietnam – the model of socialist market economy</i> .....	16
<b>2. Assoc. Prof. Evgeni Kandilarov, Ph.D. SU “St. Kliment Ohridski”</b>	
<i>Japan and China’s One bell, One road geopolitical project</i> .....	24
<b>3. Krum Zlatkov, Ph.D., SU “St. Kliment Ohridski”</b>	
<i>Dynamics of the Vietnamese economy in the first two decades of the XXI century</i> .....	31
<b>4. Prof. Dr. Habil. Bauyrzhan Shapkenov, Ph.D., Pavlodar State University,</b>	
<b>Argyn Kaidar, "MC SEZ Chemical Park Taraz",</b>	
<b>Madina Kaidar, "KazTransGas"</b>	
<i>Energy security of Kazakhstan and trends in the oil and gas sector</i> .....	38
<b>5. Siyana Lesinska, SU “St. Kliment Ohridski”</b>	
<i>China – USA: The ongoing cyberwar</i> .....	45
<b>6. Assist. Prof. Boryana Miteva, Ph.D., SU “St. Kliment Ohridski”</b>	
<i>Japan’s economic diplomacy towards Brazil</i> .....	52
<b>7. Ivaylo Gatev, Ph.D., University of Nottingham Ningbo, China</b>	
<i>The Eurasian land bridge: advantages, disadvantages, solutions</i> .....	58
<b>8. Prof. Alexander Alexiev, Ph.D., SU “St. Kliment Ohridski”</b>	
<i>The Balkans and the New Silk Road: between Europe and Euroasia</i> .....	64
<b>9. Assist. Prof. Eduard Marinov, Ph.D., BAS</b>	
<i>The EU-Vietnam Free Trade Agreement – opportunities and prospects for Bulgaria</i> .....	75

<b>10. Assoc. Prof. Gena Velkovska, Ph.D., Trakya University, Valerie Velkovski, MAF</b>	
<i>Licensing regime for imports of rice in Bulgaria – legal regulations</i> .....	81

<b>11. Viktor Petrov, SU “St. Kliment Ohridski”</b>	
<i>Trans-Pacific Partnership. Possible consequences fo Japan</i> .....	88

<b>12. Nikolina Kirilova, SU “St. Kliment Ohridski”</b>	
<i>Economic development of Korea at the time of Japanese colonialism (1910-1945). Books review</i> .....	95

<b>13. Prof. Dr. Habil. (Philosophy), Ph.D. (History) Nako Stefanov</b>	
<i>The economic development of the Korean Peninsula in the era of the “Three kingdoms” (삼국시대)–Goguryeo/Koguryo/(高句麗), Baekje (百濟) and Silla (新羅)–basic parameters</i> .....	100

### Part Two POLITICS

<b>14. Evelyn Vatoval, SU “St. Kliment Ohridski”</b>	
<i>Hanzhou 2016. The Chinese agora</i> .....	107

<b>15. Assoc. Prof. Iliyan Mateev, Ph.D., VTU “St. St. Cyril and Methodius”</b>	
<i>ASEAN at the Beginning of XXI Century</i> .....	115

<b>16. Vesela Danova, SU “St. Kliment Ohridski”</b>	
<i>Japan–ASEAN Realties: perspectives and challenges</i> .....	123

<b>17. Pavel Hristov, SU “St. Kliment Ohridski”</b>	
<i>The South China Sea conflict after the Hague Tribunal</i> .....	130

<b>18. Ivaila Alexova, SU “St. Kliment Ohridski”</b>	
<i>Peacekeeping as a priority policy of Japan (2009-2014)</i> .....	136

<b>19. Erhan Ahmedov, PU. “Paisii Hilendarski”</b>	
<i>What would the world be, (if) when China manages it?</i> .....	142

<b>20. Martin Dimitrov, SU “St. Kliment Ohridski”</b>	
<i>The territorial dispute between Russia and Japan through the lens of the international law</i> .....	151

11. The meeting of Heads of Government of Central and Eastern European countries and China: Riga Declaration; <http://www.mfa.gov.lv/en/news/latest-news/55300-the-meeting-of-heads-o>, 12.12.2017.
12. Програма от Рига за сътрудничество между Китай и страните от Централна и Източна Европа (中国 - 中东欧国家合作里加纲要); [http://news.xinhuanet.com/world/2016-11/06/c\\_1119859319.htm](http://news.xinhuanet.com/world/2016-11/06/c_1119859319.htm), 20. 11.2016.
13. The Silk Road of the 21<sup>st</sup> century; <http://www.traceca-org.org/en/home/the-silk-road-of-the-21st-century>, 9.11.2016.
14. Ukraine-Georgia-Azerbaijan-Kazakhstan-China container train arrives in Baku Port. 24 January 2016; <http://www.azernews.az/business/91991.html>, 12.12.2016.
15. <http://www.anakliadevelopment.com/>, 6.01.2016.
16. <http://www.morfev-logistics.com/bg/menyu-mezhdunaroden-transport-i-speditsiya/morski-feriboten-transport.html>, 4.01.2017.
17. <https://www.maritime.bg/2016/01/17/37501/>, 6.01.2016.
18. <https://www.maritime.bg/2016/03/06/39181/>, 6.01.2016.
19. Марияна Бойкова. С влак от Пекин до София за 35 часа. 26.11.2015. <https://www.24chasa.bg/novini/article/5138410>, 12.01.2017.
20. Frans-Paul van der Putten & Minke Meijnders. China, Europe and the Maritime Silk Road. Netherlands Institute of International Relations Clingendael. Clingendael report, March 2015, p. 10; <http://www.clingendael.nl>, 11.12.2016.
21. Shannon Tiezzi. China's 'Belt and Road' Reaches Europe. China will build railways and ports in Central and Eastern Europe as part of its "Silk Road Economic Belt." The diplomat. China-power. November 26, 2015; <http://thediplomat.com/2015/11/chinas-belt-and-road-reaches-europe/>, 12.12.2016.
22. Agatha Kratz and Dragan Pavličević. Belgrade-Budapest via Beijing: A case study of Chinese investment in Europe. Commentary. 21st November, 2016. ECFR; [http://www.ecfr.eu/article/commentary\\_belgrade\\_budapest\\_via\\_beijing\\_a\\_case\\_study\\_of\\_chinese\\_7188](http://www.ecfr.eu/article/commentary_belgrade_budapest_via_beijing_a_case_study_of_chinese_7188), 21.11.2016.
23. Belgrade's new Danube bridge officially opened. Prime ministers of Serbia and China Aleksandar Vucic and Li Keqiang on Thursday officially opened the new bridge over the Danube River in Belgrade. Source: B92, Tanjug. Thursday, December 18, 2014. На: [http://www.b92.net/eng/news/politics.php?vvvv=2014&mm=12&dd=18&nav\\_id=92612](http://www.b92.net/eng/news/politics.php?vvvv=2014&mm=12&dd=18&nav_id=92612), 12.12.2016.
24. Дмитрий Ефременко, Рождение Большой Евразия. 28 ноября 2016.
25. <http://www.globalaffairs.ru/number/Rozhdenie-Bolshoi-Evrazii-18478>, 15.12.2016.
26. Anastas Vangeli. Macedonia's Crisis: A Challenge for the New Silk Road? 14 Dec 2015. На: <http://councilforeuropeanstudies.org/critcom/re-imagining-the-silk-road-chinese-investments-in-the-balkans/>, 12.12.2016.

## Споразумение за свободна търговия между Европейския съюз и Виетнам – възможности и перспективи за България

Гл. ас. Едуард Маринов, д-р, Институт за икономически изследвания, БАН

### The EU-Vietnam Free Trade Agreement – opportunities and prospects for Bulgaria

Assistant Professor Eduard Marinov, Ph.D., Economic Research Institute, BAS  
Abstract

First, the paper discusses the development of the institutional framework of the trade relations between the EU and Vietnam. Then it briefly presents the main features of the EU-Vietnam FTA. Finally, some conclusions are drawn on the opportunities and prospects which the Agreement offers Bulgaria.

#### Keywords:

EVFTA, EU trade policy, Bulgaria-Vietnam bilateral trade, Bulgaria-ASEAN relations

#### Въведение

Двустранните и многостранните споразумения за свободна търговия придобиват все по-широко разпространение през последните десетилетия, като включват в себе си наред с въпросите, свързани с либерализирането на търговията, мерки за стимулиране на инвестициите, технологичен трансфер, сътрудничество и облекчаване на митническите процедури, както и много разпоредби в нови за търговските споразумения области като пазара на труда и околната среда.

За развиващите се държави присъединяването към зона за свободна търговия е начин да се насърчава износът, но заедно с това създава натиск за съответната държава да повиши ефективността на производството, да насърчи конкуренцията, да развива иновативни дейности, да усъвършенства правната си система, така че да достигне признатите международни стандарти. Наред с това, преференциалните търговски споразумения, и по-специално зоните за свободна търговия, подпомагат развиващите се страни в укрепването на отношенията им с политическите и икономическите им партньори, особено когато това са големи икономики.

От гледна точка на развитите държави такъв тип търговски споразумения са възможност за достъп до нови пазари, увеличаване на обемите и стойността на търговските потоци, особено в моменти на икономическа рецесия и забавяне на растежа, както и средство за насърчаване на икономическото развитие, укрепване на демократичните ценности и интеграция на техните развиващи се партньори в глобалната икономика.

„През последните години се наблюдава тенденция българският износ да разширява стойностите си към партньорите с висок дял за сметка на намаление на износа към страните с по-малко присъствие. Концентрирането на външната търговия с една страна или с икономическа общност, какъвто е случая с Европейския съюз (ЕС), предопределя зависимост на българската икономика от икономическата конюнктура на страните-партньори, което крие висок риск от бързо пренасяне на световните икономически тенденции



в нашата страна.“<sup>102</sup> От тази гледна точка новите търговски споразумения на ЕС, и по-конкретно подписаното през декември 2015 г. Споразумение за свободна търговия между ЕС и Виетнам (EVFTA), могат да се разглеждат като потенциална възможност да се подпомогне растежът и стабилността на икономиката на България в средносрочна и дългосрочна перспектива.

В статията на първо място е разгледано развитието на институционалната рамка на търговията между ЕС и Виетнам, след което са представени накратко основните характеристики на Споразумението за свободна търговия (ССТ) между ЕС и Виетнам, а накрая са направени някои заключения относно възможностите и перспективите, които Споразумението представя пред България.

#### Развитие на институционалната рамка на търговията между ЕС и Виетнам

В последните години Виетнам преговаря за сключването на няколко двустранни и многостранни споразумения за свободна търговия – Транстихоокеанското партньорство (TPP), Споразумението за свободна търговия с ЕС, Регионалното икономическо партньорство (RCEP), Споразумението за свободна търговия с Южна Корея, Споразумението за митнически съюз с Русия, Беларус и Казахстан (VCUFTA) и др. Обхватът на тези споразумения за свободна търговия, наред с търговията на стоки и услуги, включва и някои нови проблеми като правото на интелектуална собственост, обществените поръчки, устойчивото развитие и т. н. От гледна точка на това, че Асоциацията на страните от Югоизточна Азия (АСЕАН), на която Виетнам е член, като цяло все още няма споразумение за свободна търговия с ЕС, Виетнам започва преговори за сключване на такова споразумение самостоятелно.<sup>103</sup> През 1995 г. Виетнам и ЕС подписват рамково споразумение за икономическо сътрудничество. През 2010 г. двете страни приключват преговорите и подписват Споразумение за партньорство и сътрудничество (РСА).

Потенциалът за увеличаване на обемите и стойността на търговските потоци се засилва по линия на споразуменията в рамките на Общата търговска политика на ЕС. Към настоящия момент Виетнам се ползва от преференциален достъп до пазара на ЕС в рамките на Общата система за търговски преференции, която Съюзът предоставя като възможност на своите развиващи се партньори. Недостатъците на този режим могат да бъдат обобщени в две основни точки – от една страна достъпът на Виетнам до пазара на ЕС е ограничен само до продукти, определени едностранно от ЕС, а от друга, ЕС няма реципрочен преференциален достъп до пазара на Виетнам.<sup>104</sup> Споразумението за свободна търговия между ЕС и Виетнам е договорено и подписано през декември 2015 г., а на 1 февруари 2016 г. след

<sup>102</sup> ИИИ, 2016, с. 41

<sup>103</sup> Nguyen, 2016, p. 2-3.

<sup>104</sup> Wnukowski, 2015

официално приключване на преговорите, започнали през 2012 г., е публикуван пълният му текст. Предстои превод на виетнамски и на официалните езици на ЕС, след което Комисията ще го предложи за ратификация в Съвета и Европейския парламент.

Споразумението може да се разглежда като задълбочаване на активната търговска политика и на двете страни, както и като важна стъпка в заявения от ЕС стратегически приоритет за либерализиране на търговията с помощта на споразумение за свободна търговия с един от най-важните стратегически търговски партньори – АСЕАН. EVFTA е продължение и задълбочаване на стратегическото партньорство във външноикономическите отношения, започнало с подписването през 2012 г. на РСА, както и на налагането на новата търговска стратегия на ЕС „Търговия за всички“.<sup>105</sup>

„Споразумението за свободна търговия между ЕС и Виетнам ще допринесе за укрепване на нашите икономики и общества чрез подобряване на достъпа до пазарите на другата страна. Освен това то ще предизвика нова вълна от висококачествени инвестиции и в двете посоки и ще подкрепи прехода на Виетнам към по-конкурентоспособна, интелигентна и екологична икономика. Виетнам е пазар с голям потенциал. Със своите 93 милиона души, нарастваща покупателна способност и млада и динамична работна сила страната предлага все по-големи възможности за износ от секторите на селското стопанство, промишлеността и услугите в ЕС. Освен това споразумението е важна част от търговските отношения между ЕС и АСЕАН като цяло и допринася за постигането на крайната цел – междурегионално споразумение за свободна търговия между ЕС и АСЕАН“.<sup>106</sup>

#### Обща характеристика на споразумението за свободна търговия<sup>107</sup>

Една от основните цели на всяко ССТ е да се подобри достъпът до пазарите. EVFTA предвижда пълно премахване на почти всички тарифни пречки пред търговията, освен няколко тарифни линии, които са обект на безмитни квоти.<sup>108</sup> Осъществяването на влизане в сила на ССТ е предвидено 65% от износа на ЕС да е освободен от мита, а експортът на останалите продукти да се либерализира в рамките на 10-годишен период. ЕС освобождава от мито 71% от вноса от Виетнам с влизане в сила на Споразумението, а 99% от импорта ще влиза свободно в ЕС след 7 години. Преходният период за някои стоки е предвиден, за да могат националните производители да се адаптират към условията на свободната търговия. Ползите за потребителите

<sup>105</sup> Delegation of the EU to Vietnam, 2016, p. 23.

<sup>106</sup> Европейска комисия, 2016, с.1

<sup>107</sup> Тази част от изложението е съставена на базата на договорения текст на EVFTA - European Commission, 2016.

<sup>108</sup> Delegation of the EU to Vietnam, 2016, p. 24.

и в двете страни-партньори идват от по-ниските цени, а за износителите – от засилената конкуренция и по-големия пазар.

Наред с митническата либерализация в EVFTA е предвидена забрана за дискриминация между вносните и националните стоки и по отношение на националното данъчно облагане, както и (в съответствие с правилата на СТО) за лицензиране на вноса и доброволни ограничения на износа. В текста на ССТ е включен съвсем кратък списък със стоки, за които Виетнам има право да ограничава вноса, напр. МПС с десен волан, употребявани потребителски стоки – дрехи, обувки, дребна електроника, мебели и МПС над 5 г. Основните мерки за опростяване на митническите и търговските процедури в ССТ имат за цел да се премахнат нетарифните ограничения пред търговията. Тези мерки улесняват законната търговия, без да затрудняват ефективността на митническия контрол.

Правилата за произход в EVFTA следват подхода на Общата система за търговски преференции на ЕС и тези в ССТ със Сингапур, като отчитат някои особени характеристики на страните, например при продукти, съдържащи захар и мляко, стомана, електроуреди и др. ССТ съдържа и мерки за премахване на техническите изисквания (за обозначения и сигурност), които са по-задълбочени от изискванията на СТО, като възможности за дискриминация на стоките.

Предвидена е либерализация и на търговията с услуги (бизнес, екологични, пощенски и куриерски, банкови, застрахователни услуги, морски транспорт) и електронни услуги. Споразумението съдържа и множество мерки, свързани с други възможни пречки пред търговията със стоки и услуги – санитарни и фитосанитарни мерки, географски означения, защита на интелектуалната собственост, обществени поръчки, публични предприятия и държавни помощи. По отношение на инвестициите, при влизане в сила на EVFTA, Споразумението ще замени 21 двустранни споразумения за инвестиции между Виетнам и страни-членки на ЕС. Предвиден е нов подход, който гарантира високо ниво на защита на инвеститорите, в т. ч. и чрез модерен механизъм за разрешаване на спорове, който комбинира в себе си защитата на инвеститорите с правото на всяка от страните да регулира собствената си политика.

#### **Заклучение: възможности за България**

Споразумението предвижда почти пълна либерализация на търговията, като 99.9% от митата се премахнат за 7 години от страна на ЕС и за 10 г. от страна на Виетнам; намаляване на нетарифните ограничения пред търговията; установяване на правилата за произход; разрешаване и на множество други въпроси, свързани с търговията – обществени поръчки, конкуренция, услуги, инвестиции.

От гледна точка на търговията със стоки между България и Виетнам Споразумението разширява и задълбочава потенциала за развитие на външнотърговските отношения, налагайки реципрочност при либерализирането на търговията със стоки и услуги, което разкрива сериозни възможности за заемане на конкурентни ниши както за българските износители, така и за вносителите от Виетнам. Споразумението открива потенциал от гледна точка на търговията на някои продукти, които традиционно са част от българския износ за Виетнам – фармацевтичните продукти (50% от тях ще се ползват с безмитен достъп до пазара на Виетнам от момента на влизане в сила на EVFTA, а останалите – след 7 години), машини и оборудване (почти пълна либерализация при влизане в сила на EVFTA), текстил (пълна либерализация при влизане в сила на EVFTA) и пресни и преработени хранителни стоки.

От друга страна, заложеният в Споразумението график за премахване на митата, ясните правила за произход и географски означения и предвиденото намаляване на митническите, техническите, санитарните и фитосанитарните бариери в комбинация с ръста на търговските потоци и разширяването на обхвата на стоковата структура на двустранната търговия, открива възможности пред България да се превърне във вход към ЕС за виетнамските износители. Тук трябва да се отбележи, че за съжаление сред договорените близо 140 географски означения от ЕС няма нито едно, подадено от България. По отношение на инвестициите уеднаквяването на правилата за участие в обществени поръчки, ясното дефиниране на условията за електронна търговия и въвеждането на ефективна система за решаване на спорове биха могли да се разглеждат като мерки, даващи възможност за сериозно навлизане както на български инвеститори на виетнамския пазар, така и на виетнамски инвестиции в България. В това отношение трябва да се отбележат областите на земеделието и хранителните технологии, в които има сериозни възможности за привличане на инвестиции от Виетнам.<sup>109</sup>

EVFTA може да се разглежда като сериозна стъпка в посока на създаването на по-свободна среда за бизнес и инвестиции, която открива сериозни перспективи за задълбочаване на външноикономическите отношения между Виетнам и ЕС и по-конкретно на двустранните отношения между Виетнам и България. Наред с това, с влизане в сила на Споразумението, Виетнам може да се превърне във врата за България към огромния пазар на АСЕАН.

<sup>109</sup> Чан Нгок Ан, 2016

### Използвани източници

1. Европейска комисия. 2015. Изявление за медията на председателя на Европейската комисия Жан-Клод Юнкер, председателя на Европейския съвет Доналд Туск и министър-председателя на Виетнам Нгуен Тан Дунг, 2 декември 2015 г.
2. Институт за икономически изследвания при БАН (ИИИ). 2016. Годишен доклад 2016. Икономическо развитие и политики в България: Оценки и очаквания. Горекс Прес, София, ISBN 978-954-616-260-1.
3. Чан Нгок Ан. 2016. Основни черти на Споразумението за свободна търговия между Виетнам и ЕС. - Доклад изнесен на Виетнамско-българската бизнес-дискусия „Споразумението за свободна търговия между Виетнам и ЕС: възможности и предизвикателства“, проведена в гр. София на 29.11.2016 г.
4. Delegation of the EU to Vietnam. 2016. Guide to the European Union Vietnam Free Trade Agreement, available at [http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/june/tradoc\\_154622.pdf](http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/june/tradoc_154622.pdf)
5. European Commission. 2016. EU-Vietnam Free Trade Agreement: Agreed text as of January 2016, available at <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1437>
6. Nguyen, B. D. 2016. Vietnam-EU Free Trade Agreement: Impact and Policy Implications for Vietnam. - WTI Working paper No 07/2016, available at [http://www.wti.org/media/filer\\_public/ad/81/ad812dd7-54e1-4a02-93d0-e0e1fdbe668d/working\\_paper\\_no\\_7\\_2016\\_duong.pdf](http://www.wti.org/media/filer_public/ad/81/ad812dd7-54e1-4a02-93d0-e0e1fdbe668d/working_paper_no_7_2016_duong.pdf)
7. Nguyen, T. H. and Nguyen, Q. H. 2015. The Impact of Free Trade Agreement on Trade Flow of Goods in Vietnam, available at [http://veam.org/wp-content/uploads/2016/08/2015\\_26\\_NguyenQuangHuy\\_The\\_Impact\\_of\\_FTA\\_on\\_Trade\\_Flow\\_of\\_Goods\\_in\\_Vietnam.pdf](http://veam.org/wp-content/uploads/2016/08/2015_26_NguyenQuangHuy_The_Impact_of_FTA_on_Trade_Flow_of_Goods_in_Vietnam.pdf)
8. Wnukowski, D. 2015. EU-Vietnam Free Trade Agreement: Opportunities and Challenges for European Businesses. - PISM Bulletin No 5, 15 January 2015, available at [https://www.files.ethz.ch/isn/187344/Bulletin%20PISM%20no%205%20\(737\)%2015%20January%202015.pdf](https://www.files.ethz.ch/isn/187344/Bulletin%20PISM%20no%205%20(737)%2015%20January%202015.pdf)

### Лицензионен режим на внос на ориз в Република България – правни регламенти

Доц. Гена Велковска, д-р, Тракийски университет, Стопански факултет, гр.Стара Загора;  
Юриисконсулт Валери Велковски, Министерство на земеделието и храните, гр.София

#### Licensing regime for imports of rice in Bulgaria - legal regulations

Associate Professor. Gena Velkovska, Ph.D. Trakya University, Faculty of Economics, Stara Zagora city,

Legal adviser Valerie Velkovski, Ministry of Agriculture and Food, Sofia

#### Abstract:

Legal regulation of imports of agricultural and processed Agricultural products includes two main areas: a/ licenses and certificates for the exercise of this activity; and b/ exercise control over the execution received licenses and certificates.

Import licensing and import controls are linked to the implementation of the regulations of the European Union (EU) governing the Common agricultural policy of the EU on imports and exports of agricultural and processed agricultural products. An essential element of the contested regulation is to maintain a special register of importers of agricultural products including rice. Obtaining licenses and certificates to import agricultural products, including rice, is linked to the performance of one more legal condition - providing collateral. Before or at the time of application for participation in the distribution of quotas and tenders for the import of agricultural products from third countries, as well as the obligation to imports of agricultural products from third countries under licenses importers submit to the Ministry of Agriculture and Forestry (MAF ) original documents incorporated guarantee matching the collateral under this Regulation.

#### Keywords:

Rice, import, license, certificate, security, warranty, Asian countries, ordinance.

#### Въведение

Вносът на земеделски продукти, в това число и на ориз в качеството му на зърнена култура, е лицензирана дейност, попадаща в правните норми на две наредби. Това са:

➤ Наредба за условията и реда за издаване на лицензии и сертификати при внос и износ на земеделски и преработени земеделски продукти и контрола върху вноса и износа на земеделски и преработени земеделски продукти, приета с ПМС № 307 от 21.12.2013 г., в сила от 07.01.2014 г.обн. ДВ. бр. 2 от 7 януари 2014 г.<sup>110</sup>.

➤ Наредба № 15 от 1 октомври 2012 г. за реда за предоставяне на обезпечения за издаване на лицензии за внос и износ, сертификати за предварително фиксиране и удостоверения за възстановяване за селскостопански продукти от или за трети страни, издадена от

<sup>110</sup> [www.mzh.government.bg](http://www.mzh.government.bg)